

۱- تعداد تشبیهات کدام بیت، بیشتر است؟

(سراسری تمبری - ۹۸)

بشنو این بیت خوش از خسرو جاویدلقا
هم خسته کمانیم هم بسته کمندیم
تو خانه فروزنده و من خانه به دوشم
گاهی از خنده شیرین منشی فرهادم

- ۱) ای بهشتی رخ طوبی قد خورشیدلقا
- ۲) از طاق ابروانت وز تار گیسوانت
- ۳) تو مهر درخشنده و من ذره محتاج
- ۴) گاهی از جلو شیرین روشی مجنونم

۲- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

(سراسری تمبری - ۹۸)

که پرده بر دل خونین به بوی او بدریدم»
۲) ایهام، تشبیه، جناس، کنایه
۴) مجاز، ایهام، مراعات نظیر، حس آمیزی

- «چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی»
- ۱) تشبیه، مجاز، تلمیح، تضاد
  - ۳) کنایه، تشبیه، حس آمیزی، مجاز

۳- آرایه‌های مقابل همه ابیات تماماً درست است؛ به جز:

(سراسری تمبری - ۹۸)

غنچه جان پیشکس باد صبا می‌آرد (استعاره، اسلوب معادله)
که هر تازی ز گیسویش رگی با جان ما دارد (حسن تعلیل، مراعات نظیر)
ز خاک مست برون افتد و کفن بدرد (حس آمیزی، مجاز)
توانایی چشم ساحرش در ناتوانی بود (تناقض، استعاره)

- ۱) لاله دل در دم جان‌بخش سحر می‌بندد
- ۲) از آن دل‌بستگی دارد دل ما با سر زلفش
- ۳) به روز حشر چو بوی تو بشنود خواجو
- ۴) چنان کاندر پریشانی سرافرازی کند زلفش

۴- ترتیب آرایه‌های «جناس، تشخیص، مجاز، تضاد» در کدام ابیات است؟

(سراسری تمبری - ۹۸)

سرو سرکش که به ناز از قد و قامت برخاست
تا کجا بودی که جانم تازه می‌گردد به بوی
پی جلوه جمالش در خانه‌ها نشستم
که من مطیعم و حکم تو پیش بنده مطاع
۳) الف، د، ج   ۴) د، ب، ج، الف

- الف) پیش رفتار تو پا برنگرفت از خجلت
ب) ای نسیم کوی معشوق این چه باد خرم است
ج) پی دیدن خرامش سر کوچه ستادم
د) چگونه از خط حکم تو سر بگردانم
۱) الف، ب، د، ج   ۲) ب، الف، ج، د

۵- در کدام بیت، وجه شبه، ذکر نشده است؟

(سراسری ریاضی - ۹۸)

هر گه که یاد طره پیچان کند تو را
چون دم من شده است طبع زمان
که یک نی دید از شکرستانی؟
شب نشین کوی سربازان و زندانم چو شمع

- ۱) چون مار زخم خورده دل افتد به پیچ و تاب
- ۲) چون رخ من شده است رنگ زمین
- ۳) جهان چون نی هزاران ناله دارد
- ۴) در وفای عشق تو مشهور خوبانم چو شمع

۶- آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

(سراسری ریاضی - ۹۸)

که آب شیرین چو بخندی برود از شکرت»
۲) تشبیه، ایهام، مجاز، حسن تعلیل
۴) تشبیه، ایهام، استعاره، ایهام تناسب

- «جای خنده است سخن گفتن شیرین پیشت»
- ۱) استعاره، مجاز، کنایه، تلمیح
  - ۳) استعاره، ایهام تناسب، تلمیح، تناقض

۷- بیت زیر «فاقد» کدام آرایه‌های ادبی است؟

(سراسری ریاضی - ۹۸)

جوش می در جگر خم ز سر بسته بود»
۲) استعاره، تناقض
۴) مجاز، اسلوب معادله

- «شود از مهر خموشی دل خامش گویا»
- ۱) ایهام، حس آمیزی
  - ۳) تشبیه، مراعات نظیر

- ۸- ترتیب آرایه‌های «استعاره، تشبیه، پارادوکس و حسن تعلیل» در ابیات زیر کدام است؟ (سراسری ریاضی - ۹۸)
- الف) دلم به پیش تو می‌خواست جان فرستادن
ب) ز میوه گرچه در این بوستان سبکباریم
ج) مگر ای زلف ز حال دلم آگه شده‌ای
د) خواهم اندر پایش افتادن چو گوی
- ۱) الف، ب، د، ج
۲) الف، د، ب، ج
۳) ج، د، ب، الف
۴) د، ب، الف، ج
- ۹- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟ (سراسری زبان - ۹۸)
- «شکرت شور جهانی و جهانی مشتاق»
۱) استعاره، ایهام، تضاد، مراعات نظیر
۲) تشبیه، ایهام تناسب، جناس تام، تضاد
۳) تشبیه، تضاد، کنایه، اسلوب معادله
- ۱۰- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟ (سراسری زبان - ۹۸)
- «بی‌برگی ما برگ نشاط است چمن را»
۱) تشبیه، استعاره، پارادوکس، مجاز
۲) تشبیه، استعاره، پارادوکس، مجاز، حسن تعلیل
۳) تشبیه، تضاد، کنایه، اسلوب معادله، مجاز
۴) تشبیه، تضاد، کنایه، اسلوب معادله، مجاز
- ۱۱- آرایه‌های مقابل کدام بیت، «هر دو» درست است؟ (سراسری زبان - ۹۸)
- ۱) بر آستان یارم برد آسمان غبارم
۲) سکن‌دروار در ظلمت بسی لب‌تشنه گردیدم
۳) آن لب رنگین سخن بی‌خواست گویا می‌شود
۴) چون به چهره بفشانی چین زلف مشک‌افشان
- ۱۲- ترتیب ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «مجاز، حسن تعلیل، حس آمیزی، استعاره و ایهام»، کدام است؟ (سراسری زبان - ۹۸)
- الف) چو چشمه خضر از شعر من روان‌افزاست
ب) گل امید من آن روز رنگ می‌گیرد
ج) مردم دریا نیندیشد ز طوفان زان سبب
د) سر پابوس تو دارم من و هیبهات کجا
ه) فشاند سنبل و چون گل ز غنچه رخ بنمود
- ۱) ب، ج، الف، ه، د
۲) ب، د، ه، ج، الف
۳) د، ج، ب، ه، الف
۴) د، ج، ب، ه، الف
- ۱۳- کدام بیت دارای «تلمیح، تضمین و حسن تعلیل» است؟ (سراسری هنر - ۹۸)
- ۱) نیازی نیست با شعرم تخلص خواجه خود فرمود
۲) شهر ری خالی شد از مهر و محبت خواجه گفت
۳) نگین ملک سلیمان چراغ عرش خداست
۴) لاله چون جام فریدون بدرخشید کز کوه
- ۱۴- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟ (سراسری هنر - ۹۸)
- «ساز هستی غیر آهنگ عدم چیزی نداشت»
۱) استعاره، مجاز، ایهام، تضاد، حسن تعلیل
۲) تشبیه، تضاد، ایهام، پارادوکس، حس آمیزی
۳) تشبیه، تضاد، ایهام، تناسب، جناس، حس آمیزی
۴) تشبیه، تضاد، ایهام تناسب، مجاز، اغراق، ایهام تناسب، جناس، حس آمیزی

۱۵- آرایه‌های مقابل همه ابیات تماماً درست است؛ به جز:

- ۱) این عالم پرشور که آرام ندارد
- ۲) از نرگس بیمار بود تازگی حسن
- ۳) در دل فکند شور جزا گریه تلخش
- ۴) مجنون چه کند مست نگرده، که در این دشت

(سراسری هنر - ۹۸)

از دامن صحرای تو یک موج سراب است (تشبیه، مجاز)
معموری آفاق ز دل‌های خراب است (تناقض، استعاره)
از آتش رخسار تو هر دل که کباب است (حسن آمیزی، ایهام تناسب)
هر موج سرابی که بود موج شراب است (تلمیح، جناس)

۱۶- ترتیب ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «مجاز، تشبیه، استعاره، ایهام تناسب و تلمیح» در کدام گزینه درست است؟ (سراسری هنر - ۹۸)

توان با سر زلف تو به جانی در بست
توان گفت که در دور تو هشیاری هست
تا نشد در تن خم‌خانه چو دُردی به نشست
نشئه‌ای هست هنوز از می باقی الست
هر که زین دست خورد می‌پرود زود ز دست
(۳) ه، الف، ب، د، ج (۴) ه، ج، الف، ب، د

الف) می‌زند حلقه زلف تو در غارت جان
ب) گر بدین شیوه کند چشم تو مردم را مست
ج) جان صوفی نشد از جام کدورت صافی
د) می به هشیار ده ای ساقی مجلس که مرا
ها) خوردم از دست تو جامی که جهان جرعه اوست
(۱) ج، الف، د، ب، ه (۲) ج، ب، ه، الف، د

(فراغ از کشور - ۹۸)

ذره‌ای چون من نرقصیده‌است در میدان عشق
مگر کسی که به زندان عشق در بند است
بس که ز نو دوختم چاک گریبان دل
چون کار جهان بی‌سر و سامان خوشتر

۱۷- در کدام بیت، بیشترین تشبیه وجود دارد؟

۱) چون تو خورشیدی نتابیده‌است در ایوان حسن
۲) شب فراق که داند که تا سحر چند است
۳) سوزن فکرت شکست رشته طاق گسیخت
۴) آشفته سخن چون زلف جانان خوشتر

(فراغ از کشور - ۹۸)

چه دهی وسوسه دیدم هنری نیست تورا
در مملکت حسن سر تاجوری بود
امید وصل در این ره چو پای بنهادم
کج خیالی است مگر مشک ختا را سوداست

۱۸- واژه «سر» در کدام بیت مجاز نیست؟

۱) کار ما با عشق فتاد، از سرم ای عقل برو
۲) عذری بنه اول که تو درویشی و او را
۳) مگر که سر بدهم وز نه من ز سر نهم
۴) مشک با حلقه مویت سر سودا دارد

(فراغ از کشور - ۹۸)

که رستم از همه تا صید این کمند شدم (پارادوکس - تشبیه)
تا ناامید از همه دنیا نمی‌شوی (تشبیه - استعاره)
تنگ شد حوصله تنگ شکری پیدا نیست (ایهام - تلمیح)
که ماه یک‌شبه را منتش دوتا کرده (حسن تعلیل - استعاره)

۱۹- آرایه‌های مقابل همه ابیات، «هر دو» درست است؛ به جز

۱) کمند زلف تو سر حلقه نجات من است
۲) صبح امید خنده شادی نمی‌کند
۳) صبر من با لب شیرین تو ز اندازه گذشت
۴) قبول پرتو احسان ز آفتاب مکن

(فراغ از کشور - ۹۸)

می‌کند مجنون من دست نگارین سنگ را
نقش شیرین در نظرها ساخت شیرین سنگ را
می‌کند خورشید عالمتاب رنگین سنگ را
در بهار از لاله گردد چهره رنگین سنگ را
(۳) ج، ب، د، الف (۴) د، الف، ب، ج

۲۰- آرایه‌های «تشبیه، مجاز، حسن آمیزی و اسلوب معادله» به ترتیب، در کدام ابیات آمده‌است؟

الف) چون نباشد عید طفلان صحبت رنگین من؟
ب) از خیال یار دل شد کعبه حاجت مرا
ج) غوطه در خون می‌دهد دل را فروغ داغ عشق
د) یک دل افسرده بی‌داغ از دم گرم نماند
(۱) ب، الف، د، ج (۲) ب، د، الف، ج

(سراسری انسانی - ۹۸)

دورش از روی چو خورشید درخشان مگذار
بیش از گوی دلم در خم چوگان مگذار
راه آمد شد بستان به صبا باز گذار
ذره بی‌سر و پا را به هوا باز گذار

۲۱- در کدام بیت، هر دو تشبیه گسترده و فشرده وجود دارد؟

۱) هر که از مهر تو چون ذره شود سرگردان
۲) من که با زلف چو چوگان تو گویی نزنم
۳) چند چون مرغ کنی سوی گلستان پرواز
۴) تو که یک ذره نداری خبر از آتش مهر

۲۲- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

(سراسری انسانی - ۹۸)

می‌رود آب حیات از چشمه نوش شما
۲) مجاز، جناس تام، تضاد، تلمیح
۴) مجاز، ایهام، تشخیص، پارادوکس

«آب آتش می‌برد خورشید شب‌پوش شما
۱) استعاره، تشخیص، تلمیح، تضاد
۳) ایهام، استعاره، جناس تام، پارادوکس

۲۳- هر دو آرایه مقابل کدام بیت، درست است؟

(سراسری انسانی - ۹۸)

پیمان از او گرفتن پیوند از او بریدن (حسن تعلیل - جناس)
وانگه بین شهید غمت در چه حالت است (تلمیح - ایهام)
که سمن در بغل و گل به گریبان دارد (جناس - حس آمیزی)
جمعیت اگر خواهی زان طره پریشان باش (پارادوکس - مجاز)

۱) پیمانۀ حیاتم پر شد فغان که نتوان
۲) برخیز تا به پای شود روز رستخیز
۳) شد چمن انجمن از بوی خوشش پنداری
۴) اسباب پریشانی جمع است برای من

۲۴- آرایه‌های «اسلوب معادله، تلمیح، تشبیه، حس آمیزی» به ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شود؟ (سراسری انسانی - ۹۸)

هجر باشد وصل اگر دل‌ها به هم پیوسته است
دارد اگر وجود، شراب شبانه است
دود خشک شمع ریحان تر پروانه است
ناخن تنها برای پشت سر خاریدن است
۳) د، ب، الف، ج
۴) د، ج، ب، الف

الف) وصل، هجران است اگر دل‌ها ز یکدیگر جداست
ب) آبی که زندگانی جاوید می‌دهد
ج) نیست پروا عاشقان را از نگاه تلخ یار
د) از تهی مغزی است امشب گشاد از ماه عید
۱) ج، ب، الف، د
۲) ج، ب، د، الف

۲۵- همه واژه‌ها در بیت زیر آرایه ایهام یا ایهام تناسب دارند؛ به جز؟ (افتماصی انسانی - ۹۸)

لعل شیرین تو را دید و شکر گرد آورد
۳) شکر
۴) وصال

«خسرو آن است که چون ملک وصال دریافت
۱) خسرو
۲) شیرین

۲۶- آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟ (افتماصی انسانی - ۹۸)

تشنه روی توام باز مدار از من آب
۲) استعاره، تشبیه، کنایه، جناس همسان
۴) استعاره، ایهام تناسب، مجاز، جناس همسان

«زن ده به به بوی توام بوی من وامگی بر
۱) کنایه، تشبیه، ایهام تناسب، مجاز
۳) کنایه، تشبیه، ایهام، جناس همسان

۲۷- در همه ابیات، آرایه تشبیه و استعاره یافت می‌شود؛ به جز:

(افتماصی انسانی - ۹۸)

تا بر سیمین تو احوال ما زرین کند
بوی خود را واهلد در حال و زلفش بو کند
چون دل خیال آن بت شیرین‌دهان کند
کس نداند حالت من ناله من او کند

۱) پرده بردار ای قمر پنهان مکن تنگ شکر
۲) مشک و عنبر گر ز مشک زلف یارم بو کند
۳) تنگ شکر شود همه کام و دهان من
۴) چنگ را در عشق او از بهر آن آموختم

۲۸- کدام بیت، فاقد «ایهام» است؟

(افتماصی انسانی - ۹۸)

که هیچ فایده نبود اگر هزار گوید
سر بر کنار نسترن و ارغوان نهاد
چنین در دام غم تا کی به بوی دانه بنشیند
بندواز باری نوبتی چون می‌زنی عشاق را

۱) چه سود نرگس سرمست را نصیحت بلبل
۲) در تابم از دو سنبل هندوت کز چه روی
۳) دلی کز خرمن شادی نشد یک دانه‌اش حاصل
۴) در پرده از ناراستی راه مخالف می‌زنی

۲۹- در کدام بیت تشبیه، استعاره و مجاز «همگی» وجود دارد؟

(افتماصی انسانی - ۹۸)

غنچه از شاخ به صد آه و فغان برخیزد
من از عشق مجنون صحرا نشینم
یک عمر از این تمنّا خون در جگر تو زد
برخیز پی جلوه که برداریم از خاک

۱) گر بدین پسته خندان به چمن بنشین
۲) تو در حسن، لیلای خرگه نشینی
۳) گر بوسه‌ای توان زد یاقوت آن دو لب را
۴) خاک سر راهت شدم ای لعبت چالاک

۳۰- آرایه‌های مقابل همه ابیات «کاملاً» درست است؛ به جز

- ۱) گرچه در مصر فراموشی مقید مانده‌ام
- ۲) حسرت برم از خسرو و فرهاد که در عشق
- ۳) نظر لطف ز مهر و مه کم کاسه مجوی
- ۴) معنی رنگین به ناز کدل رساند خویش را

(افتمصاصی انسانی - ۹۸)

- می‌رسد چون جامه یوسف به کنعان بوی ما (تلمیح، ایهام)
- نه زر به ترازویم و نه زور به بازو (لف و نشر، واج‌آرایی)
- خواب آسودگی از چشم نگهبان مطلب (ایهام تناسب، اسلوب معادله)
- باده گلگون ندارد بهتر از مینا نقاب (تشبیه، حس‌آمیزی)

۳۱- آرایه‌های «مجاز، ایهام، حسن تعلیل و استعاره» به ترتیب، در کدام ابیات، آمده‌است؟

(افتمصاصی انسانی - ۹۸)

الف) به خون از نعمت الوان قناعت کن که مشک تر ب) زمین قابل اگر بهر فکر می‌طلبی ج) غنچه دلگیر ما را برگ شگرخند نیست د) تا دور از آن لب شکرین همچو نی شدیم	۱) ب، الف، ج، د ۲) ب، د، الف، ج ۳) ج، الف، د، ب ۴) ج، د، ب، الف

۳۲- ترتیب آرایه‌های «استعاره، حس‌آمیزی، حسن تعلیل، ایهام و لف و نشر» در کدام ابیات است؟

(افتمصاصی انسانی - ۹۸)

الف) کاش در پرده شب و روز بیوشی رویت ب) ابر از آن پیدا شود کز رشک خورشید رخت ج) مگر ز چشم تو دم زد به گلستان نرگس د) همه فدای تو کردند جان شیرین را ه) تنگ شکر تلخکام از خنده شیرین او	۱) ب، د، ه، ج، الف ۲) ب، ه، الف، د، ج ۳) ج، د، الف، ب، ه ۴) ج، ه، ب، د، الف

۳۳- کدام بیت، «فاقد» تشبیه است؟

(افتمصاصی فارغ از کشور انسانی - ۹۸)

این نه هاله است که بر گرد قمر گردیده‌است ساده لوحی که به خورشید تو را سنجیده‌است گل بی‌درد به روی که دگر خندیده‌است؟ هر که را فکر سر زلف به هم پیچیده‌است	۱) ماه از شرم عذار تو حصارى شده‌است ۲) غافل از خال و خط و زلف و دهان تو شده‌است ۳) شور مرغان چمن حوصله سوز است امروز ۴) تاقیامت گرهش باز نگردد چون خال

۳۴- تعداد جناس در کدام بیت، بیشتر است؟

(افتمصاصی فارغ از کشور انسانی - ۹۸)

رشته جان من از شمع رخت یافته تاب گر میر نهد بندم و گر پیر دهد پند خار اندر پای و پا در گل بماند و او از دم دود من دلسوخته در تاب	۱) چشمه چشم من از سرو قدت یافته آب ۲) تا جان بود از مهر رخس برنکنم دل ۳) دل به دست یار و غم در دل بماند ۴) من با غم دل ساخته و سوخته در تب

۳۵- آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

(افتمصاصی فارغ از کشور انسانی - ۹۸)

در خون خویش بنشاند از تیر دل نشینم» ۲) تشبیه، جناس، کنایه، ایهام ۴) جناس، تشبیه، ایهام تناسب، مجاز	«تاکم - ان ابرو بنشست در کمبزم ۱) استعاره، مجاز، تلمیح، ایهام ۳) استعاره، اغراق، جناس، پارادوکس

۳۶- بیت زیر، «فاقد» کدام آرایه‌های ادبی است؟

(افتمصاصی فارغ از کشور انسانی - ۹۸)

چه در محبت شیرین هلاک شد فرهاد ۳) اغراق، تشخیص ۴) تلمیح، حسن تعلیل	«به خون لعل فرو رفت کوه سنگین دل ۱) تشبیه، کنایه ۲) مجاز، جناس

۳۷- در همة ابیات، تعداد تشبیه‌ها، یکسان است؛ به جز:

- (۱) سرو رفتاری صنوبر قامتی
- (۲) م را دلی است گ - رف تار عشق دل داری
- (۳) همای فری طاووس حسنی و طوطی نطق
- (۴) بنفشه زلفی نسرين بری سمن بویی

(سراسری تیربی - ۹۷)

ماه رخساری ملایک منظری
سمن بری، صنمی، گلرخی، جفاکاری
به گاه جلوه‌گری چون تذرو رفتاری
که م - ماه را بر حسنش ن - م - - ناند بازاری

۳۸- آرایه‌های بیت زیر، در کدام گزینه «تماماً» درست آمده‌است؟

- (۱) مجاز - تشبیه - جناس - تشخیص
- (۲) تشبیه - ایهام - جناس - کنایه
- (۳) استعاره - ایهام - جناس - مجاز
- (۴) «بر روی چون ماه ارچه بتابی کمند زلف»

(سراسری تیربی - ۹۷)

باری به ه - ی - چ روی ز م - ن روی م - ت اب
(۲) تشبیه - ایهام - جناس - کنایه
(۴) ایهام تناسب - استعاره - تناسب - واج آرایه

۳۹- آرایه‌های «استعاره، تشبیه، واج آرایه، کنایه و ایهام» به ترتیب، در کدام ابیات، آمده‌است؟

- (الف) ای عاقل اگر پای به سنگیت برآید
  - (ب) رحمت نکند بر دل بیچاره فرهاد
  - (ج) از دست کمان مهره ابروی تو در شهر
  - (د) در وهم نیاید که چه مطبوع درختی
  - (ه) آن کیست که پیرامن خورشید جمالش
- (۱) د، ج، ه، ب، الف (۲) الف، د، ه، ج، ب

(سراسری تیربی - ۹۷)

فرهاد بدانی که چرا سنگ بریده‌است
آن کس که سخن گفتن شیرین نشنیده‌است
دل نیست که در بر چو کبوتر نتپیده‌است
پیداست که هرگز کس از این میوه نچیده‌است
از مشک سیه دایره نیمه کشیده‌است

(۳) د، الف، ج، ه، ب (۴) ه، د، ج، الف، ب

۴۰- آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

- (۱) تشبیه، ایهام، مجاز
- (۲) تشبیه، ایهام، مجاز
- (۳) استعاره، کنایه، مجاز
- (۴) «قضای لازم است آن را که بر خورشید عشق آرد»

(سراسری ریاضی - ۹۷)

که همچون ذره در مهرش گرفتار هوا ماند
(۲) تشبیه، استعاره، ایهام تناسب
(۴) استعاره، ایهام تناسب، جناس

۴۱- در کدام بیت، یکی از آرایه‌های مقابل آن نادرست ذکر شده‌است؟

- (۱) چون قد سرو خرام تو بگویم سخنی
- (۲) عنبر زلف تو بر کافور می‌بندد نقاب
- (۳) پیر چون زنده دل افتد، ز جوان کمتر نیست
- (۴) خامی چو من بین سوخته و آتش ز جان افروخته

(سراسری ریاضی - ۹۷)

در چمن سرو به بالای تو می‌ماند راست (مجاز، ایهام)
سنبل خط تو بر یاقوت می‌آرد برات (تشبیه، استعاره)
می‌برد زنگ ز دل صبح به گیسوی سفید (اسلوب معادله، ایهام تناسب)
گر پخته‌ای خامی مکن و آن پخته در ده خام را (تضاد، پارادوکس)

۴۲- آرایه‌های «واج آرایه، ایهام تناسب، استعاره و پارادوکس» به ترتیب، در کدام ابیات آمده‌است؟

- (الف) شوخی نرگس نگر که پیش تو بشکفت
  - (ب) این قصه عجب شنو از بخت واژگون
  - (ج) جام مینایی می سد ره تنگدلی است
  - (د) نقاب گل کشید و زلف سنبل
- (۱) الف، ج، د، ب (۲) ب، الف، د، ج

(سراسری ریاضی - ۹۷)

چشم‌دریده ادب نگاه ندارد
ما را بکش است یار به از ف - س عیسوی
منه از دست که سیل غمت از جا ببرد
گره بند قبای غنچه واگرد

(۳) ج، الف، د، ب (۴) د، الف، ب، ج

۴۳- در کدام بیت «تشبیه و استعاره» هر دو، وجود دارد؟

- (۱) پشت هر شادی غمی بنهفته بنگر که آسمان
- (۲) از زبان سوسن آزاده‌ام آمد به گوش
- (۳) به تولای تو در آتش محنت چو خلیل
- (۴) شکر بر خویشتن خندد گر آن ماه

(سراسری زبان - ۹۷)

ابر گریان دارد و خورشید خندان نیز هم
کاندر این دیر کهن، کار سبکباران خوش است
گوییا در چمن لاله و ریحان بودم
به شکرخنده بگشاید دهان را

(سراسری زبان - ۹۷)

۴۴- آرایه‌های «استعاره، تشبیه، اغراق، مجاز، کنایه» تماماً در کدام بیت آمده‌است؟

با گل روی تو بازار لطافت بشکست
لیکن سخن ار هست در آن پسته دهان است
ای که صحبت با یکی داری نه در مقدار خویش
دل در وفای صحبت رود کسان مبنند

۱) نوعروسان چمن را که جهان آرایند
۲) در موی میان سخن نیست که خود نیست
۳) صبر چون پروانه باید کردنت بر داغ عشق
۴) خواهی که برنخیزدت از دیده رود خون

(سراسری زبان - ۹۷)

نور خورشید فروزنده نگردد کم و بیش
۲) استعاره، تشبیه، اسلوب معادله، مجاز
۴) جناس تام، ایهام تناسب، اسلوب معادله، استعاره

۴۵- آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

«مهر آن مهر، فروغی نپذیرد نقصان
۱) جناس، ایهام، کنایه، حسن تعلیل
۳) جناس تام، استعاره، تضاد، حسن تعلیل

(سراسری هنر - ۹۷)

حیف است که بر خاک نشانند به جز تاک
برخیز پی جلوه که برداریم از خاک
با خوی تو خوش فارغم از تندی افلاک
وز یاد لب خاطر عشاق، طربناک

۴۶- کدام بیت، فاقد «استعاره» است؟

۱) جور است که در جام فشانند به جز می
۲) خاک سر راهت شدم ای لعبت چالاک
۳) با چشم تو آسوده‌ام از فتنه ایام
۴) از عکس رخت دامن آفاق، گلستان

(سراسری هنر - ۹۷)

دو زلف افعی ضحاک و چهره جام جم است
۲) تشبیه، پارادوکس، جناس، ایهام
۴) تشبیه، پارادوکس، تلمیح، جناس

۴۷- آرایه‌های بیت زیر، در کدام گزینه «تماماً» درست آمده‌است؟

«تو را که موی میان هم وجود و هم عدم است
۱) تلمیح، جناس، استعاره، مجاز
۳) مجاز، تلمیح، تشبیه، ایهام

(سراسری هنر - ۹۷)

ولی ز شرم تو در غنچه کرد پنهانش
رنگ عشق تازه‌ای می‌ریزد از خاکسترش
تیزی شمشیر پاک از خون کند شمشیر را
دست آخر همه را باخته می‌باید رفت
۳) ج، د، الف، ب
۴) د، ج، ب، الف

۴۸- آرایه‌های «ایهام، اسلوب معادله، حس آمیزی و تشبیه» به ترتیب، در کدام ابیات، آمده‌است؟
الف) زمانه از ورق گل مثال روی تو بست
ب) شمع من در هر که آتش می‌زند پروانه‌وار
ج) عالمی را کشت و دست و تیغ او رنگین نشد
د) من گرفتم که قمار از همه عالم بردی
۱) الف، ج، ب، د
۲) ب، ج، د، الف

(فراغ از کشور - ۹۷)

که تا خراب کنم نقش خود پرستیدن (ایهام، کنایه)
که شود فصل بهار از می ناب آلوده (تشبیه، جناس)
شمشاد خوش خرامش در ناز پروریده (استعاره، واج آرایی)
بس کشته دل‌زنده که بر یکدیگر افتاد (اغراق، استعاره)

۴۹- آرایه‌های مقابل همه ابیات، «کاملاً» درست است؛ به جز:

۱) به می‌پرستی از آن نقش خود زدم بر آب
۲) گفتم ای جان جهان دفتر گل عیبی نیست
۳) یاقوت جان‌فزایش از آب لطف زاده
۴) مژگان تو تا تیغ جهانگیر برآورد

(فراغ از کشور - ۹۷)

نه جنگ به قان و نه دف بر دست است
۲) تشبیه، استعاره، ایهام، کنایه
۴) تشبیه، جناس، ایهام تناسب، کنایه

۵۰- آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

«در مجلس ده‌ر، ساز مستی پست است
۱) استعاره، مجاز، ایهام، حسن تعلیل
۳) استعاره، مجاز، کنایه، حسن تعلیل

(فراغ از کشور - ۹۷)

بر دلم چند زنی ناوک دلدوز امشب
من همان در تیره شب می‌یابم از جام شراب
بر گوشه چشم آمد و بر جای تو بنشست
گر نیک‌نامی بایدت در باز نام و ننگ را
۳) ج، د، ب، الف
۴) الف، ج، د، ب

۵۱- ترتیب آرایه‌های «ایهام، پارادوکس، مجاز، تلمیح» در کدام گزینه، درست آمده‌است؟

الف) چون شدم کشته پیکان خدنگ غم عشق
ب) هر چه نتوان یافت در ظلمت ز آب زندگی
ج) از دیده بیفتاد سرشکم که به شوخی
د) خواجه چو نام عاشقان ننگ است پیش اهل دل
۱) ج، د، الف، ب
۲) الف، ب، د، ج

(سراسری انسانی - ۹۷)

که آهنگ خون من چه دلاویز می‌کنی (آلیه)
ای نور دیده صلح به از جنگ و داوری (جزئیّه)
اگر زین سخن بر لب آرند دم (لازمیه)
در مملکت حسن سر تاجوری بود (محلّیه)

(سراسری انسانی - ۹۷)

ناله کن بلبل که گل‌بانگ دل افکاران خوش است
که عندلیب تو از هر طرف هزارانند
ز آنرو که مرا لب شیرین تو کام است
باز پرسید خدا را که به پروانه کیست

(سراسری انسانی - ۹۷)

که تا بزاد و بشد جام می ز کف ننه‌ها
۲) حسن تعلیل، ایهام، مجاز، کنایه
۴) استعاره، تشبیه، کنایه، ایهام تناسب

۵۲ - علاقه مجاز، در مقابل کدام بیت، نادرست آمده است؟

- ۱) حیران دست و دشنه ز بیات گشته‌ام
- ۲) یک حرف صوفیانه بگویم اجازت است
- ۳) یکی را نمانم سر و تن به هم
- ۴) عذری بنه اول که تو درویشی و او را

۵۳ - در کدام بیت، آرایه «ایهام» وجود دارد؟

- ۱) ناگشوده گل نقاب آهنگ رحلت ساز کرد
- ۲) نه من بر آن گل عارض غزل سرایم و بس
- ۳) از چاشنی قند مگو هیچ و ز شکر
- ۴) دولت صحبت آن شمع سعادت پرتو

۵۴ - آرایه‌های بیت زیر، در کدام گزینه «تماماً» درست است؟

- «مگر که لاله بدانست بی‌وفایی ده بر
۱) کنایه، تشبیه، مجاز، ایهام
۳) استعاره، تضاد، مجاز، حسن تعلیل

پاسخ‌نامه کاملاً تشریحی و تحلیلی آرایه‌های ادبی تست‌های سراسری

۱- گزینه (۴)

- گزینه (۴) چهار تشبیه: ۱) «شیرین‌روش» روشی چون شیرین ۲) «مجنونم» (مانند مجنون هستم). ۳) «شیرین‌منش» منشی چون شیرین ۴) «فرهادم» (مانند فرهاد عاشق و شیفته هستم).

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱) سه تشبیه: ۱) تشبیه رخ به بهشت ۲) تشبیه قد به درخت طوبی ۳) تشبیه لقا (چهره) به خورشید ← همگی تشبیهات در دل واژه‌ها. («جاویدلقا» توصیف است نه تشبیه)

- گزینه (۲) دو تشبیه: ۱) تشبیه ابرو به طاق (اضافه تشبیهی) ۲) تشبیه گیسوان به تار (اضافه تشبیهی). در مصراع دوم «کمان» استعاره از ابرو و «کمند» استعاره از گیسوان یار است.

- گزینه (۳) دو تشبیه: ۱) تشبیه «تو» به مهر درخشنده ۲) تشبیه «من» به ذره محتاج. («خانه فروزنده» و «خانه به دوش» صفت هستند).

۲- گزینه (۲)

- تشبیه: چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی / ایهام: بو ← ۱) بوی خوش ۲) امید و آرزو / جناس: کوی و بوی / کنایه: «پرده دریدن»

۳- گزینه (۱)

- استعاره ← (لاله دل در دم جان‌بخش سحر می‌بندد و غنچه جان پیشکس باد صبا می‌آرد) دو مصراع تشخیص و استعاره دارند.

- اسلوب معادله ← : —

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۲): حسن تعلیل ← شاعر علت دل‌بستگی به زلف یار را در این می‌داند که گیسوان یار، رگ‌های جان اوست و وجودش برای او بسیار حیاتی است! / مراعات نظیر ← دل، زلف، گیسو، رگ، جان

- گزینه (۳): حس آمیزی ← «شنیدن بو» / مجاز ← «خاک»، مجاز از گور

- گزینه (۴): پارادوکس ← توانایی چشم در ناتوانی است. / استعاره: «سرافرازی کردن زلف» تشخیص و استعاره

۴- گزینۀ (۳)

- جناس (بیت «ب»): کوی و بوی / تشخیص (بیت «الف»): خجالت کشیدن سرو / مجاز (بیت «د»): خط ← مجازاً دستور و امضا / تضاد (بیت «ج»): ستادم (ایستادم) و نشستم

۵- گزینۀ (۲)

- گزینۀ ۲: «رنگ زمین» به رخ شاعر و «طبع زمان» به دم و نفس شاعر تشبیه شده و وجه شبه هیچ کدام ذکر نشده است.

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ ۱: «خون» دل به مار تشبیه شده است؛ وجه شبه «به پیچ و تاب افتادن»

- گزینۀ ۳: جهان به نی مانند شده است؛ وجه شبه «هزاران ناله داشتن»

- گزینۀ ۴: شاعر خود را به شمع تشبیه کرده است؛ وجه شبه «مشهور خوبان بودن و شب‌نشین بودن»

۶- گزینۀ (۱۴)

- تشبیه مرجح (تفضیل): «سخن گفتن شیرین پیش تو مثل خنده است.» (سخن گفتن تو از شیرین بهتر است.) - خندۀ دل‌نشین تو آبروی شیرین را می‌برد. (خندۀ تو از خندۀ شیرین دل‌نشین تر است.) / ایهام: شیرین (مصراع اول) ← ۱) خوشایند و دل‌نشین ۲) معشوق فرهاد / استعاره: «شکر» استعاره از سخن شیرین / ایهام تناسب: شکر ← ۱) مادۀ شیرین که از نیشکر و چغندر به دست می‌آید. ۲) معشوق دیگر خسرو (رقیب شیرین) که با شیرین تناسب دارد. گزینۀ ۱) به خاطر نداشتن (تلمیح)، گزینۀ ۲) به خاطر نداشتن (حسن تعلیل) و گزینۀ ۳) به دلیل نداشتن (تلمیح و تناقض)، به راحتی رد می‌شوند.

۷- گزینۀ (۱)

- تشبیه: «مهر خاموشی» اضافه تشبیهی پرکاربردی است. / استعاره: «جگر خم» اضافه استعاری و تشخیص / تناقض: از مهر خاموشی و سکوت، گویا شدن. مراعات نظیر: دل و جگر - می و خم / اسلوب معادله: مصراع دوم مثال و مصداقی برای اثبات سخن شاعر در مصراع اول است یعنی کلمات مصراع دوم، معادلی برای مصراع اول هستند. / مجاز: «دل» مجازاً انسان

۸- گزینۀ (۲)

- استعاره (بیت «الف»): اینکه (دل) می‌خواهد جان را بفرستد، تشخیص و استعاره دارد. / تشبیه (بیت «د»): وجود ادات تشبیه در این بیت دلیلی آشکار بر وجود تشبیه است. / پارادوکس (بیت «ب»): «به آزادی گرفتار بودن» / حسن تعلیل (بیت «ج»): علت آشفته‌گی و پریشانی زلف یار، آگاهی از حال دل‌پریشان شاعر دانسته شده است.

۹- گزینۀ (۱۴)

- استعاره: «شکر» استعاره از لب معشوق / ایهام تناسب: شور ← ۱) به معنی «هیجان و شور و حال» قابل قبول است. ۲) «مزه، نمکدار، نمکین» که در این معنی با «شکر» تناسب دارد. / مجاز: «جهان و عالم»، مجازاً مردم عالم / اغراق: شاعر در اشتیاق جهانیان و توصیف زیبایی و تأثیر بار اغراق کرده است.

۱۰- گزینۀ (۱)

- تشبیه: «برگ نشاط» اضافه تشبیهی / استعاره: «شیرازۀ گلزار» اضافه استعاری - «خار و خس ما» استعاره از وجود ما / پارادوکس: بی‌برگی، برگ است. / مجاز: «چمن»، مجازاً باغ و بوستان

۱۱- گزینۀ (۳)

- حس آمیزی: رنگین سخن - تشخیص ← «باز یگوش بودن غنچه».

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ ۱: پارادوکس ← بالا گرفت کارم در منتهای پستی. - مجاز: ———

- گزینۀ ۲: تلمیح ← اشاره به اسکندر و آب حیات و داستان حضرت خضر - استعاره: ———

- گزینۀ ۴: جناس تام ← «چین» پیچ و تاب زلف؛ «چین» کشور چین - حسن تعلیل: ———

۱۲- گزینۀ (۳)

- مجاز (بیت «د»): «سر»، مجازاً قصد و اندیشه / حسن تعلیل (بیت «ج»): علت نترسیدن مردم از طوفان، اشکبار بودن مداوم چشمان من است.

- حس آمیزی (بیت «ب»): شنیدن بوی شراب / استعاره (بیت «ه»): «سنبل» استعاره از موی معشوق. «نشستن سرو» استعاره مکین و تشخیص / ایهام (بیت «الف»): عین ← ۱) مثل، عیناً و بعینه ۲) چشمه

۱۳- گزینۀ (۱)

- تلمیح: اشاره به این موضوع که استاد شهریار، تخلص خود را از همین شعر حافظ گرفته است. / تضمین: استاد شهریار مصراع دوم را از حافظ تضمین کرده است. / حسن تعلیل: علت بی‌نیازی شاعر از تخلص این است که روزگار، بزرگی را به نام شهریاران زده است.

۱۴- گزینۀ (۳)

- با حسن تعلیل و اغراق، سه گزینۀ دیگر حذف می‌شوند. تشبیه ← ساز هستی (اضافۀ تشبیهی). / تضاد: اینکه / ایهام: آهنگ ← (۱) قصد (۲) موسیقی پارادوکس: اینکه «هستی»، ساز عدم و نیستی بزند و «نوا» سکوت و خاموشی بسراید. / حس آمیزی: «دیدن نوا» ← بینایی + شنوایی

۱۵- گزینۀ (۱)

- تشبیه ← عالم پرشور مانند یک موج سراب است - مجاز: —

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ (۲): تناقض ← اینکه معموری (آبادی) آفاق از دل‌های خراب است - استعاره ← «نرگس بیمار»، استعاره از چشم خمار یار
- گزینۀ (۳): حس آمیزی ← گریۀ تلخ - ایهام تناسب «شور» ← (۱) به معنی هیجان قابل قبول است. (۲) «مزه» که در این معنی با «کباب» تناسب دارد.
- گزینۀ (۴): تلمیح ← اشاره به داستان شیفتگی مجنون - جناس ← سراب و شراب

۱۶- گزینۀ (۴)

- مجاز (بیت «ه»): «جام» مجازاً شراب / تشبیه (بیت «ج»): جام کدورت (اضافۀ تشبیهی) و صوفی به دُردی تشبیه شده که باید بنشیند. (ته نشین شود!)
استعاره (بیت «الف»): «در غارت»؛ «غارت» به خانه‌ای تشبیه شده که «در» دارد. (اضافۀ استعاری) / ایهام تناسب (بیت «ب»): «مردم» ← (۱) به معنی مردمان و خلائق قابل قبول است. (۲) مردمک چشم که در این معنی با «چشم» تناسب دارد. دور تو ← (۱) به معنی دوران و روزگار تو و اطراف و پیرامون تو، قابل قبول است. (۲) به گردش درآوردن جام که در این معنی با «مست و هشیار» تناسب دارد. / تلمیح (بیت «د»): «الست» اشاره به زمان خلقت انسان و آیه: (الستُ بربکم قالوا بلی.)

۱۷- گزینۀ (۱)

- گزینۀ (۱) چهار تشبیه: (۱) خورشیدی چون تو نتابیده‌است. (۲) «ایوانِ حُسن» (اضافۀ تشبیهی). (۳) ذره‌ای چون من (۴) «میدانِ عشق» (اضافۀ تشبیهی).
- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ (۲) دو تشبیه: (۱) «شبِ فراق» (اضافۀ تشبیهی). (۲) «زندانِ عشق» (اضافۀ تشبیهی).

- گزینۀ (۳) دو تشبیه: (۱) «سوزنِ فکرت» (اضافۀ تشبیهی). (۲) «رشتهٔ طاق» (اضافۀ تشبیهی).

- گزینۀ (۴) دو تشبیه: (۱) آشفته سخن چو زلف جانان خوشتر (۲) چون کار جهان بی‌سر و سامان خوشتر

۱۸- گزینۀ (۱)

- در گزینۀ (۱)، «سر» در معنی حقیقی است نه مجازی. / در گزینۀ (۲)، «سر» مجاز از قصد و تصمیم است. / در گزینۀ (۳)، «سر» اول، مجاز از کل وجود و دومی مجاز از فکر و اندیشه است. / در گزینۀ (۴)، «سر» مجاز از قصد و تصمیم است.

۱۹- گزینۀ (۳)

- ایهام ← : — / تلمیح ← اشاره به داستان خسرو و شیرین و رقیب شیرین (شکر)

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ (۱): پارادوکس ← حلقۀ زلف تو، حلقۀ نجات من - تا صید شدم رستم. / تشبیه ← کمند زلف (اضافۀ تشبیهی).

- گزینۀ (۲): تشبیه ← صبح امید (اضافۀ تشبیهی). / استعاره ← «خندیدن امید»، تشخیص و استعاره

- گزینۀ (۴): حسن تعلیل ← علت خمیدگی ماه یک‌شبه، منتی است که خورشید بر او گذاشته‌است. / استعاره: «منت گذاشتن خورشید بر ماه و منت‌دار شدن ماه» تشخیص و استعاره

۲۰- گزینۀ (۲)

- تشبیه (بیت «ب»): دل (مثل) کعبۀ حاجت شد. / مجاز (بیت «د»): «دل» مجازاً کل وجود و «دم» مجازاً سخن

حس آمیزی (بیت «الف»): صحبت رنگین / اسلوب معادله (بیت «ج»): مصراع دوم مثال و مصداقی برای اثبات سخن شاعر در مصراع اول است یعنی کلمات مصراع دوم، معادلی برای مصراع اول هستند.

۲۱- گزینۀ (۲)

- «گویِ دل» اضافهٔ تشبیهی - زلف چو چوگان ← تشبیه گسترده

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ (۱) فاقد تشبیه فشرده و دارای دو تشبیه گسترده است. ← هر که از مهر تو چون ذرهٔ سرگردان شود. / روی چو خورشید درخشان.

گزینۀ (۳) فاقد تشبیه فشرده و دارای یک تشبیه گسترده است. ← (تو) چون مرغ سوی گلستان پرواز کنی.

گزینۀ (۴) فاقد تشبیه گسترده و دارای یک تشبیه فشرده است. ← «آتش مهر» اضافهٔ تشبیهی

۲۲- گزینه (۱)

- استعاره: «خورشید» استعاره از چهره روشن یار و «شب» استعاره از گیسوان سیاه یار هستند. / تشخیص: «آب آتش» (آبروی آتش) اضافه استعاری و تشخیص / تضاد: آب و آتش / تلمیح: اشاره به داستان چشمه آب حیات و خضر نبی در این بیت آشکار است.
- گزینه‌های ۳ و ۴ به دلیل نداشتن پارادوکس و ایهام حذف می‌شوند. گزینه ۲ هم به خاطر نداشتن مجاز رد می‌شود. در این گزینه علاوه بر تضاد و تلمیح، جناس تام هم وجود دارد: «آب» نخست به معنی آبرو آمده و دومی به معنای معمول خود به کار رفته‌است.

۲۳- گزینه (۱۴)

- پارادوکس ← جمعیت (آسودگی خاطر) یافتن در پریشانی. - مجاز ← «طره»: مجازاً گیسو (با علاقه جزئیه).
- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: حسن تعلیل: — جناس ← «پیمان و پیمان»

- گزینه ۲: تلمیح ← اشاره به آیات قرآن در مورد روز قیامت و زنده شدن مردگان - ایهام: —

- گزینه ۳: جناس: — حس آمیزی: —

۲۴- گزینه (۳)

- اسلوب معادله (بیت «د»): دو مصراع قابل جابه‌جا کردن است و مصراع دوم مصدافی برای مصراع اول است. / تلمیح (بیت «ب»): اشاره به داستان چشمه آب حیات و خضر نبی در این بیت آشکار است. / تشبیه (بیت «الف»): «وصل و هجران» به هم تشبیه شده‌اند. / حس آمیزی (بیت «ج»): «نگاه تلخ یار»، درآمیختن دو حس بینایی و چشایی.

۲۵- گزینه (۱۴)

- خسرو: ← (۱) خسرو پرویز (۲) پادشاه / شیرین: ← (۱) معشوق خسرو (۲) مزه شیرین / شکر: ← (۱) معشوق خسرو (رقیب شیرین) (۲) ماده شیرین که از نیشکر و چغندر به دست می‌آید.

۲۶- گزینه (۳)

- کنایه: «بوی ز من وامگیر - آب از من باز مدار» / تشبیه (مضمّر): شاعر به طور پنهانی روی معشوق را به آب تشبیه کرده‌است. / ایهام: بو ← (۱) رایحه (۲) امید و آرزو / جناس ناهمسان: بوی و روی

۲۷- گزینه (۱۴)

- این بیت تشبیه ندارد و فقط استعاره (تشخیص) دارد: «نسبت دادن ناله به چنگ».

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱) در این بیت «قمر» استعاره مصرحه از یار و «تنگ شکر» استعاره مصرحه از لبان معشوق هستند. «بر سیمین» (پیکر نقره مانند) دارای تشبیه است.
- گزینه ۲) «مشک زلف» تشبیه فشرده (اضافه تشبیهی). «مشک و عنبر» انسان انگاشته شده‌اند چون (بو کردن زلف یار) به آن‌ها نسبت داده شده. (استعاره مکنیه).

- گزینه ۳) همه کام و دهان من چون تنگ شکر شود. (تشبیه) - «بت شیرین دهان» استعاره مصرحه از یار شیرین سخن است.

۲۸- گزینه (۲)

- گزینه ۱) ایهام: هزار ← (۱) عدد (۲) بلبل / گزینه ۳) ایهام: بو ← (۱) رایحه و بوی خوش (۲) امید و آرزو / گزینه ۴) ایهام: مخالف ← (۱) ناموافق (۲) گوشه‌ای در موسیقی - ایهام: باری ← (۱) خلاصه (قید) (۲) یک بار

۲۹- گزینه (۱)

- استعاره: «پسته خندان» استعاره از دهان همیشه خندان یار / تشبیه مرجح: «غنچه» با دیدن دهان کوچک و خندان یار، به آه و فغان می‌افتد. به بیان دیگر شاعر ابتدا دهان یار را به غنچه تشبیه کرده و به نوعی دهان را بر غنچه برتری داده‌است. / مجاز: «چمن» مجازاً باغ و گلزار

۳۰- گزینه (۱)

- تلمیح: ← اشاره به داستان حضرت یوسف (ع) - ایهام: —

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۲: لف و نشر: ← در این بیت لف و نشر مرتب وجود دارد: خسرو (لف ۱)، فرهاد (لف ۲) - زر (نشر ۱)، زور (نشر ۲) - واج آرای: حروف «ز - ر»
- گزینه ۳: ایهام تناسب: مهر ← (۱) به معنی «خورشید» قابل قبول است. (۲) «محبت» که در این معنی با «لطف» تناسب دارد. - اسلوب معادله: مصراع دوم مثال و مصدافی برای اثبات سخن شاعر در مصراع اول است. ← همانطور که چشم نگهبان خواب و آسودگی ندارد، از خورشید و ماه هم انتظار لطف و مهربانی نداشته باش.

- گزینه ۴: تشبیه ← تشبیه مینا به نقاب باده - حس آمیزی: معنی رنگین

۳۱- گزینۀ (۲)

- مجاز (بیت «ب»): «مصرع» مجازاً کل شعر / ایهام (بیت «د»): دور از آن لب شکرین ← (۱) به خاطر دوری از آن لب شکرین (۲) از آن لب شکرین دور باشد. (دعا) / حسن تعلیل (بیت «الف»): علت خوشبو شدن مُشک، خون دل خوردن و قناعت ذکر شده است. / استعاره (بیت «ج»): غنچه دلگیر ما، استعاره مصرحه از لب و دهان معشوق یا خود معشوق - منادا و مخاطب واقع شدن «نسیم» (استعاره مکنیه و تشخیص)

۳۲- گزینۀ (۴)

- استعاره (بیت «ج»): نسبت دادن «خماری» به «نرگس»؛ تشخیص و استعاره / حس آمیزی (بیت «ه»): خنده شیرین، گریه رنگین / حسن تعلیل (بیت «ب»): شاعر برای پدید آمدن «ابر» در آسمان یک علت خیالی و شاعرانه آورده است و می گوید: «ابر به این خاطر پدید آمد تا آفتاب از حسادت روی زیبای تو، آن را در مقابل چهره اش بگیرد و خودش را پشت ابر پنهان کند.» / ایهام (بیت «د»): شیرین (مصرع دوم) ← (۱) خوش و دل نشین (۲) معشوق فرهاد / لف و نشر (بیت «الف»): شب (لف ۱)، روز (لف ۲) - خورشید (نشر ۲)، مه (نشر ۱) ← لف و نشر نامرتب

۳۳- گزینۀ (۳)

- در این بیت «خندیدن گل» استعاره (تشخیص) است و هیچ گونه تشبیهی در این گزینۀ وجود ندارد.

- بررسی سایر گزینه ها:

- گزینۀ (۱) تشبیه مرجح (تفضیل): «چهره (عذار) تو از ماه هم زیباتر است به طوری که ماه از شرم زیبایی تو پشت هاله اش خود را زندانی کرده است.»
 - گزینۀ (۲) تشبیه مرجح (تفضیل): شاعر می گوید: آدم ساده لوحی که تو را با خورشید مقایسه می کند از زیبایی های تو غافل است. (تو از خورشید بسیار زیباتری.)

- گزینۀ (۴) وجود ادات تشبیه (چو) و مشبه به بودن (خال) دلیل بسیار آشکاری بر وجود تشبیه در این بیت است.

۳۴- گزینۀ (۲)

- در گزینۀ «۲» سه جناس وجود دارد که همگی در مصرع دوم هستند: میر و پیر - نهد و دهد - بند و پند (جناس ناهمسان)

- بررسی سایر گزینه ها:

- در گزینۀ «۱» فقط یک جناس وجود دارد: چشمه و چشم (جناس ناهمسان) / در گزینۀ «۳» دو جناس دیده می شود: یار و خار - دل و گل

(جناس ناهمسان) / در گزینۀ «۴» دو جناس وجود دارد: ساخته و سوخته - تب و تاب (جناس ناهمسان)

۳۵- گزینۀ (۲)

- تشبیه (اضافه تشبیهی): کمان ابرو / جناس: کمان و کمین / کنایه: «در خون نشانند» / ایهام: دل نشین ← (۱) تیری که دل را هدف قرار می دهد و به دل می نشیند. (۲) تیری که از جانب معشوق می آید، خوشایند و دل نشین است.

- گزینۀ (۱) به خاطر نداشتن (استعاره و تلمیح)، گزینۀ (۳) به خاطر نداشتن (استعاره و پارادوکس) و گزینۀ (۴) به دلیل نداشتن (ایهام تناسب)، به راحتی رد می شوند.

۳۶- گزینۀ (۲)

- تشبیه [اضافه تشبیهی]: خون لعل / کنایه: «به خون لعل فرورفتن کوه» کنایه از فراوانی لعل در کوهستان / اغراق: شاعر در فراوانی لعل در کوهستان اغراق کرده است. / تشخیص: کوه سنگین دل / تلمیح: اشاره به داستان فرهاد و شیرین / حسن تعلیل: شاعر علت وجود لعل (سنگ سرخ و قیمتی) را در کوه، ریخته شدن خون فرهاد در کوهستان می داند.

۳۷- گزینۀ (۲)

- این بیت دو تشبیه دارد: سمن بر - گل رخ / در این بیت «سمن» استعاره از یار است و «جفاکار» صفتی است بدون تشبیه.

- بررسی سایر گزینه ها:

- گزینۀ (۱) چهار تشبیه: سرو رفتار، صنوبر قامت، ماه رخسار و ملایک منظر ← همگی تشبیهات در دل واژه ها

- گزینۀ (۳) چهار تشبیه: همای فر (کسی که فر و شکوه هما را دارد)، طاووس حسن (کسی که زیبایی طاووس را دارد)، طوطی نطق (آن که مانند طوطی خوش سخن است)، تذر رفتار (کسی که رفتار و حرکاتش مانند تذر «قرقاول» زیباست)، ← همگی تشبیهات در دل واژه ها

- گزینۀ (۴) چهار تشبیه: بنفشه زلف، نسرين بر، سمن بو (سه تشبیه در دل واژه ها) - ماه را بر حسنش نماند بازاری (حسنش از زیبایی ماه فزونی گرفت). ← تشبیه تفضیل

۳۸- گزینۀ (۲)

- تشبیه: روی چون مه، کمند زلف / ایهام: باری ← (۱) خلاصه (قید) (۲) یک بار / جناس تام: روی (صورت و چهره) و روی (دلیل) / کنایه: «ز من روی متاب» کنایه از «به من بی توجهی مکن»

۳۹- گزینۀ (۱۴)

- استعاره (بیت «ه»): مشک سیه، استعاره از موی سیاه یار / تشبیه (بیت «د»): تشبیه معشوق به مطبوع درخت / واج آرایبی (بیت «ج»): واج آرایبی «ر» کنایه (بیت «الف»): پای به سنگ آمدن ← کنایه از دچار مشکل شدن / ایهام (بیت «ب»): شیرین ← (۱) خوش و دل‌نشین (۲) معشوق فرهاد

۴۰- گزینۀ (۲)

- تشبیه: همچو ذره / استعاره: «خورشید» استعاره از معشوق / ایهام تناسب: مهر ← (۱) به معنی عشق قابل قبول است. (۲) آفتاب که در این معنی با «خورشید» تناسب دارد.

۴۱- گزینۀ (۳)

- اسلوب معادله ← در این بیت، مصراع دوم در حکم مصداقی برای مصراع اول است؛ به گونه‌ای که می‌توان جای دو مصراع را عوض کرد.
- ایهام تناسب: —

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ (۱): مجاز ← «چمن»، مجازاً باغ و بوستان - ایهام ← «راست»: (۱) درست و دقیقاً (۲) صاف و بلند

- گزینۀ (۲): تشبیه ← عنبر زلف، سنبل خط، دو اضافه تشبیهی هستند. - استعاره ← «کافور»، استعاره از چهره سفید یار و «یاقوت»، استعاره از لبان معشوق
- گزینۀ (۴): تضاد ← پخته و خام - پارادوکس ← خامی چو من بین سوخته (خام سوخته).

۴۲- گزینۀ (۳)

- واج آرایبی (بیت «ج»): تکرار واج‌های «س - م» / ایهام تناسب (بیت «الف»): نگاه ← (۱) نگه داشتن و رعایت کردن (معنی اصلی) (۲) نگرستن و دیدن که در این معنی با «چشم» تناسب دارد. / استعاره (بیت «د»): نقاب گل، زلف سنبل و قبای غنچه همگی اضافه استعاری هستند و استعاره محسوب می‌شوند. / پارادوکس (بیت «ب»): یار، ما را به انفاس عیسوی بگشت: انفاس عیسوی، روح‌بخش و زنده‌کننده است ولی یار با همان نفس عیسایی عاشق خود را می‌کشد.

۴۳- گزینۀ (۱۴)

- تشبیه: شکرخنده (شاعر خنده را به شکر تشبیه کرده‌است). / استعاره: «آن ماه» استعاره از معشوق «خندیدن شکر» در مصراع اول تشخیص و استعاره
۴۴- گزینۀ (۱)

- استعاره: «نوع‌روسان چمن» استعاره از گل‌های تازه شکفته / تشبیه: گل روی تو (شاعر روی معشوق را به گل تشبیه کرده‌است). / اغراق: شاعر در توصیف لطافت و زیبایی یار اغراق کرده‌است. / مجاز: چمن، مجازاً باغ و گلزار / کنایه: بازار چیزی را شکستن، کنایه از کساد و از رونق افتادن

۴۵- گزینۀ (۱۴)

- جناس تام: مهر (عشق و محبت) و مهر (استعاره از معشوق) / ایهام تناسب: مهر ← (۱) به معنی عشق، قابل قبول است. (۲) آفتاب که در این معنی با «خورشید فروزنده» تناسب دارد. / اسلوب معادله: مصراع دوم مثال و مصداقی برای اثبات سخن شاعر در مصراع اول است یعنی کلمات مصراع دوم، معادلی برای مصراع اول هستند. / استعاره: «مهر دوم» استعاره از «معشوق» است.

۴۶- گزینۀ (۱)

- گزینۀ (۲): «لعبت چالاک» استعاره رایجی است از معشوق بازیگوش و دوست‌داشتنی. / گزینۀ (۳): «تندی افلاک» اضافه استعاری و تشخیص / گزینۀ (۴): «دامن آفاق»: اضافه استعاری و تشخیص

۴۷- گزینۀ (۱۴)

- تشبیه: دو زلف یار به افعی ضحاک و چهره به جام جم تشبیه شده‌اند. / پارادوکس: موی میان تو هم وجود و هم عدم است. / تلمیح: اشاره به داستان اساطیری ضحاک و جمشید. / جناس: «جام و جم» جناس ناهمسان دارند.

۴۸- گزینۀ (۱۴)

- ایهام (بیت «د»): دست آخر ← (۱) آخرین دست قمار (۲) سرانجام و آخر کار / اسلوب معادله (بیت «ج»): مصراع دوم مثال و مصداقی برای اثبات سخن شاعر در مصراع اول است. / حس آمیزی (بیت «ب»): رنگ عشق تشبیه (بیت «الف»): ورق گل به روی معشوق تشبیه شده‌است. (برای رسیدن به پاسخ درست، حتماً باید از اسلوب معادله و حس آمیزی شروع کنید).

۴۹- گزینۀ (۱)

- کنایه ← «نقش خود بر آب زدن»: کنایه از نیستی و فنا - ایهام: —

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینۀ (۲): تشبیه ← دفتر گل (اضافه تشبیهی) - جناس ← جان و جهان

- گزینۀ (۳): استعاره ← یاقوت، استعاره از لب و شمشاد، استعاره از قامت یار - واج آرایبی ← «ش»

- گزینۀ (۴): اغراق ← تیغ جهانگیر بر آوردن مزگان (اغراق در عاشق‌کشی معشوق) - استعاره ← مصراع اول، تشخیص هم دارد، پس استعاره هم داریم.

۵۰- گزینه (۱۴)

- تشبیه: «مجلس دهر»، (اضافه تشبیهی) / جناس: «پست و دست»، (جناس ناهمسان یا ناقص) / **ایهام تناسب**: چنگ ← (۱) ابزار موسیقی (معنی اصلی) (۲) پنجه دست که در این معنی با «دست» تناسب دارد. قانون ← (۱) قاعده و اصلی که قانون‌گذار وضع می‌کند. (معنی اصلی) (۲) ابزار موسیقی (نوعی ساز) که در این معنی با «ساز، چنگ و دف» تناسب دارد. / **کنایه**: «پست بودن» کنایه از «بی‌ارزش بودن»

۵۱- گزینه (۱)

- **ایهام** (بیت «ج»): سرشکم از دیده بیفتاد ← (۱) اشکم از چشمم به زمین افتاد. (۲) اشکم در نظرم بی‌ارزش شد.
پارادوکس (بیت «د»): شاعر نیک‌نامی را در باختن نام و ننگ می‌داند. / **مجاز** (بیت «الف»): «پیکان» مجازاً تیر
تلمیح (بیت «ب»): بیت، اشاره به زندگی حضرت خضر و ظلمت و آب حیات دارد.

۵۲- گزینه (۱)

- در گزینه (۱) «خون» مجاز از کشتن است با علاقه «لازمیه» نه آلیه

- بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۲: «حرف» مجاز از سخن با علاقه «جزئیّه»

- گزینه ۳: «دم» مجاز از سخن با علاقه «لازمیه»

- گزینه ۴: «سر» مجاز از فکر و اندیشه با علاقه «محلّیه»

۵۳- گزینه (۱۴)

- **ایهام**: «باز» ← (۱) دوباره (۲) آشکار.

دقت داشته‌باشید که (پروانه) در این بیت ایهام تناسب دارد: ۱- مجوز و اجازه (معنی مورد نظر شاعر) ۲- حشره که در این معنی با «شمع» تناسب دارد.

۵۴- گزینه (۳)

- **استعاره**: «لاله» همانند انسانی تصوّر شده که جام به دست دارد و آگاه از بی‌وفایی دهر است. (تشخیص و استعاره) / **تضاد**: «بزد و بشد (مُرد)» /
مجاز: «کف» مجازاً «دست» / **حسن تعلیل**: شاعر برای «سرخ لاله» که یک پدیده طبیعی است، علت‌سازی کرده و دلیل سرخی لاله را پیاله به دست بودن آن به خاطر بی‌وفایی روزگار می‌داند.